

ЦЕНТЪР ЗА НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ – СОФИЯ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА

2016 година

„ЦЕНТЪР ЗА НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ” – СОФИЯ (ЦНЖ) е неправителствена организация на хора с увреждания, регистрирана като сдружение за извършване на общественополезна дейност по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. ЦНЖ работи за промяна на държавната политика в сферата на уврежданията в България от 1995 година насам, като активно се застъпва за ценностите на независимия живот и прилагането на социалния модел на уврежданията.

» ВИЗИЯТА на ЦНЖ – София е за свят, в който хората с увреждания имат възможност за избор и могат да живеят независимо, качествено и достойно.

» МИСИЯТА ни е насочена към това, хората с увреждания да получат необходимата им подкрепа за постигане на независимо и пълноценно човешко съществуване.

» „НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ” от своя страна означава съвкупност от ценности, най-важните от които са:

- ⇒ право на свободен избор;
- ⇒ възможност за контрол на собствената житейска ситуация;
- ⇒ равни възможности за достъп до всички обществени ресурси;
- ⇒ участие в живота на общността от страна на хората с увреждания.

През 2016 г. организацията продължи работата си по приетите приоритети, а именно: застъпничество в сферата на образованието, достъпността и услугите в общността, основани върху принципите на независимия живот и човешките права. Основните дейности бяха свързани с утвърждаване на човешките права на хората с увреждания, популяризиране на национални и международни документи, насочени към приобщаване на хората с увреждания, оповестяване на добри практики от България и други страни чрез проучвания и анализи, обществени прояви, обучения и участие в събития, организирани от други неправителствени организации, държавни агенции.

ПРОЕКТНИ ДЕЙНОСТИ

I. Проект „Social Housing Opportunities Project (SHOP 2)

Благодарение на финансовата помощ на **Фондация „Институт Отворено общество“ – Ню Йорк** успяхме да осъществим продължение на проекта ни (SHOP1) с т.н. проект (SHOP2) – „Живот в общността за всички“ като резултат от процеса на деинституционализация. Продължителността на проекта е две години от **юли 2014 до юли 2016 г.**

Продължава персоналната подкрепа за младежите от защитеното жилище в Луковит, като тя се осъществява по всякакви комуникационни канали – ежеседмични срещи на живо, непрекъснатата интернет връзка по скайп, по телефон и др. Младежите придобиват все по-голяма увереност в собствените си възможности, започнаха да пътуват по-често из страната, да посещават борси по труда в София, да си търсят професионални курсове за реализация. Двама работиха по програма от бюро по труда в Луковит. Още един млад човек от ЗЖ в Дълбок дол завърши средно образование и бе приет в СУ „Климент Охридски“ специалност българска филология.

Като част от застъпническата кампания на проекта за мониторинг на политиката в сферата на уврежданията, организирахме следните събития:

1. Интервюта на наши колеги във връзка с промените в ТЕЛК:

<http://www.bgonair.bg/video/kray-na-telk-te-nov-komisii-go-zamestvat>

<http://www.bgonair.bg/video/galab-donev-v-sutreshniya-blok-na-bulgaria-on-air>

<http://bnt.bg/part-of-show/propuski-v-novata-protsedura-za-telk>

<http://bnr.bg/post/100652767>

http://kanal3.bg/broadcast_video/2295-Kapka-Panayotova-i-Venelin-Stoychev-vav-%20Faktorat-Koshlukov#void

2. Интервю на Капка Панайотова на тема „Социалните политики“ по БТВ
<http://bnt.bg/part-of-show/sotsialnite-politiki-edna-razlichna-gledna-tochka>

3. Пресконференция на ЦНЖ в НДК на тема "Технология на насилието в публичните политики"
<http://www.cil.bg/Новини/274.html>

- II. В партньорство с фондация «Ценности, добродетели, интегритет» - София реализирахме проект по програма „Култура“ на Столична община – **Изкуство на върха на пръстите – от 01.02 – 31.05.2016 г.**

Проектът цели да стимулира достъпа до изкуство и култура на хора със специфични потребности, с оглед на тяхното социализиране и интегриране. Проекта стимулира включването им в културния живот, предизвиквайки у тях траен и здравословен интерес към заниманията с изкуство, повиши творческите им компетенции, знания, лични умения и мотивация да участват в културния процес посредством създаването на любителско художествено съдържание.

Под умелото ръководство на Ралица Руменова, представител на партньорската организация, която водеше съвместните занимания по рисуване с пръсти по методология, разработена и доусъвършенствана в практиката от самата нея, участниците в творческия процес без значение на това какъв талант или художествени компетенции имат, дали са с увреждане или без, участваха и създадоха групов творчески продукт, разкривайки креативните си и социални умения. След проведените 8 уоркшопа бяха създадени повече от 20 забележителни платна.

На 04.05.2016 г. в Сити Марк Арт Център бе открита изложба от картините, създадени от наши колеги и приятели. Поради големият интерес към изложбата, тя бе на разположение на посетителите на Арт центъра повече от 15 дни. По-късно по инициатива на участниците в проекта се реши изложбата да продължи своето представяне и в други градове на страната, като се започна с Луковит. <http://www.cil.bg/Новини/272.html>; <http://news.bnt.bg/bg/a/i-antichna-serdika-e-nedostpna-za-khora-s-uvrezhdaniya>

- III. Проект „**Живот на воля или по чужда воля**“, финансиран от **фондация Институт „Отворено общество“**, оператор на Програмата за подкрепа на неправителствените организации в България по ФМ на ЕИП 2009-2014 г. Срока за изпълнение е 10 месеца от **26.05.2015 г. до 26.03.2016 г.**

Проектът е насочен към случаите на дискриминация и нарушаване на правата на хората с увреждания в България. Проектът има за цел да записва, разкрива и анализира случаи на системна дискриминация и изготвяне на препоръки за промени в услугата „личен асистент“ и грижи в общността.

Проектът продължи от началото на 2016 г. с провеждането на дълбочинни интервюта с около 30 човека с увреждания, една трета от които живеят в институции. Проведени бяха 3 дискусии с 20 участника по най-наболелите теми – достъп до асистентски услуги в България, процес на деинституционализация и социални придобивки.

На **01.03.2016** г. се проведе пресконференция, свързана с основната цел на проекта, на тема „ТЕЛК освидетелства, а не прави оценка на увреждането! Резултатът: хората с увреждания живеят по чужда, а не по своя воля.“

<http://www.cil.bg/Новини/264.html;%20http://www.cil.bg/Новини/266.html>

На **25.04.2016** г. бе проведена пресконференция за запознаване на медиите с мащабната работата, която бе проведена за целите на проекта, както и бе представен Анализ на изследването на ефекта от политиките в уврежданията в три сфери.

<http://www.cil.bg/Новини/271.html>

<http://www.cil.bg/Новини/269.html>

<http://your-day.net/независим-живот-иска-закриване-на-тел/>

<http://btvnovinite.bg/video/videos/news/horata-s-uvrezhdanija-vse-taka-v-izolacija.html>

<http://btvnovinite.bg/article/bulgaria/obshtestvo/darzhavata-dava-milioni-no-horata-s-uvrezhdanija-sa-vse-taka-izolirani.html> ;

<http://www.cil.bg/Новини/270.html>

http://bnr.bg/sofia/post/100685189/uvrejdaniata-sa-se-prevarnali-v-stoka#st_refDomain=www.facebook.com&st_refQuery=/

Въз основа на всички проучвания, анализи и дискусии бяха изготвени 3 аналитични доклади по споменатите по-горе теми, както и един обобщаващ. Накрая, докладите бяха разпространени в печатни и онлайн медии, както и бяха качени на страницата на центъра.

<http://www.cil.bg/userfiles/nabliudatelnitsa/Report-General-Final.pdf>

- IV.** Проект „ **LSD – Learning for social development**” – “Обучаване за социално развитие“, финансиран от датската фондация „**Велукс**“. Проектът е 3-годишен със срок на изпълнение от **август 2015 до август 2018 г.**

Проектът цели да помогне на 10 млади хора с различни увреждания (вкл умствени увреждания) от Защитеното жилище в град Луковит да придобият умения за самостоятелен живот и самозащита, като участват в управлението на тяхната обща жилищна площ; да създаде модел на самоуправление на жилищната услуга за хора с увреждания, нуждаещи се от помощ за ежедневните си дейности; да мобилизира подкрепата за социални жилища и живот в общността с лична помощ и партньорска подкрепа сред политиците, за да ги направи част от националната политика за хората с увреждания в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

Проектът започна да се изпълнява от началото на август 2015 г. Периодично се провеждаха срещи в ЗЖ в Луковит. По време на срещите все по-осезаемо бе усетена нуждата от място извън жилището, където свободно да се дискутира по всички възникнали проблеми. Ето защо започна търсенето на подходящо помещение за офис на Центъра в града, както и на подходящ местен човек –

координатор. След няколко месечно търсене, на **05.02.2016** г. бе открит офиса ни в Луковит с местен представител – Цвета Попова.

На **14.02.2016** г. младежите от ЗЖ в Луковит с подкрепата на ЦНЖ организираха отбелязването на Деня на влюбените с много игри, закачки, викторини, песни и със специалното участие на рок звездата Васко Кръпката. <http://www.cil.bg/Новини.html?page=6>

На **29.06.2016** г. бе открит нов сайт на ЦНЖ по проекта "Научаване за социално развитие", в който подробно се разказва за всички събития, дейности, цели и стремежи на екипа на ЦНЖ и младежите от ЗЖ в Луковит.
<http://www.cil.bg/Новини/273.html>

На **29.07,2016** г. се сключи споразумение между ЦНЖ и община Луковит за сътрудничество с местната власт и се набелязаха конкретни стъпки към създаването на Местен съвет по уврежданията в града.
<http://www.cil.bg/Новини/275.html>

На **27.08.2016** г. вдъхновени от изработените картини с техника на рисуване с пръсти, осъществихме една арт-работилница в Луковит за всички желаещи – малки и големи – да нарисуват своята картина и да разгледат изложбата ни. Младежите от ЗЖ се включиха с голям интерес в инициативата и помагаша активно на младите творци.
<http://www.cil.bg/lukovit/razlichnoto-izjivqvane-na-lukovitskiq-panair/>

От **5-ти до 9-ти септември 2016** г. беше проведено учебно посещение по проблемите на деинституционализацията в Швеция, в което участваха представители на ЦНЖ, младежи с увреждания от защитеното жилище в Луковит и представители на местната власт в Луковит. Те се запознаха с най-новите тенденции в извеждането на хора с увреждания от институции в общността и услугите, които ги подкрепят за водене на независим живот с лична помощ.
<http://www.cil.bg/Новини/279.html>

През ноември **2016** г. излезе първият брой на нашата Будителница – малка книжка, която запознава гражданите на Луковит с философията на независимия живот. Тя се списва с помощта на младежи от ЗЖ.
<http://www.cil.bg/lukovit/2016/11/02/buditelnica/>

Незабравима за младежите от защитеното жилище ще остане срещата им с Том Федън, млад мъж с увреждане от Великобритания, който разказа за личната си битка за водене на независим живот, пътя, който е извървял за да може сега да води пълноценен живот с лична помощ. Нашите младежи получиха допълнителна мотивация за отстояване на своите права и свободи.
<http://www.cil.bg/lukovit/2016/12/09/%d0%b4%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b5%d1%81%d0%bb%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b0%d1%88->

[%d0%bc%d0%b5%d1%87%d1%82%d0%b8%d1%82%d0%b5-%d1%81%d0%b8/](http://www.cil.bg/lukovit/2016/12/14/familia-koleda/)

Една от последните инициативи за 2016 г. бе Фамилия Коледа – празнично събитие за гражданите на Луковит.

<http://www.cil.bg/lukovit/2016/12/14/familia-koleda/>

Поради спецификата на работата с младите хора от ЗЖ, както групово, така и индивидуално, степента на тяхното научаване за справяне с ежедневните си нужди, ориентиране към продължаване на образованието или намиране на подходяща работа е на различно ниво. Някои младежи усвояват новите знания и умения сравнително бързо, докато при други има нужда от още много консултантска работа или т.н. “peer support” - колегиална подкрепа, която ще продължи с пълна сила и през 2017 г. Повечето от младежите са ориентирани към намиране на професионални курсове за реализация, справят се добре с водене на домакинство, съставяне на дневно меню и приготвянето му, като се ползват от помощта на няколко лични асистенти, назначени по проекта. Една от най-важните дейности по проекта предстои да се осъществи през 2017 г., а именно реконструкция на ЗЖ и превръщането му в истински дом за водене на независим живот с лична помощ.

- V. В края на 2016 г. Институт „Отговорено общество“ - Будапеща финансира поредния ни проект – **Taking Disability Rights Seriously – който ще се осъществява до 31.10.2018 г.**

Проектът има за цели:

- Да запознае академичните среди, политическите анализатори, защитниците на правата на човека и други с принципите и разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, които трябва да станат част от националното законодателство и политики;
- Да се повиши капацитетът на съдебните специалисти да водят дела в съдилищата въз основа на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН;
- Да се разработи алтернативен доклад за изпълнението на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в България и да го представи пред Комитета на ООН по правата на човека, заедно с официалния доклад.

ИНИЦИАТИВИ:

N:	Дата	Събитие	Link
1	4.3.2016	Пътуващата Изложба "Не съм Роден за тук" във фойето на Сатиричният театър	http://www.cil.bg/Новини/267.html
2	26.6.2016	Баскетбол за хора с колички с участието на нашия колега Петко Сталинчев	https://www.facebook.com/didi.sokolova/posts/10154253040433851
3	14.9.2016	Участие на ЦНЖ в подкрепа на протеста на майки на деца с увреждания	http://www.cil.bg/Новини/276.html ; http://news.bnt.bg/bg/a/natsionalen-protest-na-roditeli-na-detsa-s-uvrezhdaniya https://www.youtube.com/watch?v=2qX7rBeNnGg http://www.bitelevision.com/majki-na-detsa-s-uvrezhdaniya-unizhenieto-ni-smazva-a-ne-grizhite-za-detsata/ https://www.youtube.com/watch?v=uDA6ahw38HA
4	26.9.2016	Конференция "Колко социални са социалните политики за хората с увреждания в България?"	http://www.cil.bg/Новини/277.html ; http://www.cil.bg/Новини/278.html
5	17.11.2016	Моембър в "Мърфис" - присъединяване на ЦНЖ към международната инициатива за ранна диагностика на рак на простата	http://www.cil.bg/Новини/281.html
6	21.11.2016	Среща при Омбудсмана на Р България за проблемите с асистентите на деца с увреждания, на която от страна на ЦНЖ взе участие Капка Панайотова	http://www.dnes.bg/obshtestvo/2016/11/21/ombudsmanyt-iska-asistent-za-vsiako-dete-s-uvrejdane.323020
7	7.12.2016	Участие на ЦНЖ в подкрепа на протеста на майки на деца с увреждания	http://news.bnt.bg/bg/a/da-ne-kharchat-bezsmisleno-pari-nastoyava-protest-na-khora-s-uvrezhdaniya-pred-ns
8	9.12.2016	"На четири колела в града" - видеоклип за разпространение в YouTube, създаден с помощта на "Дизайн за всички" и с участието на Петко Сталинчев	http://www.cil.bg/Новини/283.html ; https://www.youtube.com/watch?v=wANDmT9RyF8